

V necelých třech čtvrtinách škol pedagogové využívali metody a didaktické postupy umožňující smysluplné zapojení žáků s odlišným mateřským jazykem do výuky. Aktivizační metody, které navazují na zkušenosti a vědomosti žáků, byly zaznamenány v 62,5 % škol. Přibližně v polovině škol měli učitelé připravenou alternativní aktivitu přizpůsobenou jazykovým možnostem žáka, což je výrazně vyšší podíl, než byl zjištěn v mateřských a středních školách.

Individuální potřeby žáků by měly naplňovat i konkrétní úkoly, na kterých žáci pracují. Ty by měly být přizpůsobeny jak momentálním jazykovým možnostem žáka, tak i jeho kognitivním schopnostem a potřebě je rozvíjet. Učitelé přizpůsobovali úkoly jazykovým možnostem žáka při zachování kognitivní přiměřenosti v necelých dvou třetinách škol. Úkoly sledovaly obsahový i jazykový cíl hodiny (tj. umožnily pochopit obsah i rozvinout potřebné jazykové dovednosti, jako jsou slovní zásoba nebo větné konstrukce) přibližně v polovině škol (to odpovídá podílu škol, ve kterých byl tento cíl stanoven).

Tabulka 26

Učitel dbá na socializaci žáka do třídního kolektivu, aktivity přizpůsobuje také tomuto cíli. Učitel sleduje klima třídy s ohledem na žáka s odlišným mateřským jazykem

Oblasti	Podíl škol v %
Učitel promýšlí umístění žáka ve třídě (s kým a kde žák sedí), aby to usnadnilo jeho socializaci a zároveň i zapojení do výuky	81,3
Učitel volí takové aktivity a metody, jejichž cílem je posílení vazeb mezi žákem s odlišným mateřským jazykem a zbytkem třídy (skup. a projekt. výuka, výlety, exkurze)	64,6
Učitel sleduje a pravidelně vyhodnocuje klima třídy a vztahy spolužáků s žákem s odlišným mateřským jazykem; v případě potřeby přijímá účinná opatření	62,5

V 81,3 % škol pedagogové promýšleli umístění žáka ve třídě pro usnadnění socializačních procesů i jeho zapojení do výuky. V necelých dvou třetinách škol byly zaznamenány aktivity a metody, jejichž cílem bylo posílení vazeb mezi žákem s odlišným mateřským jazykem a zbytkem třídy. V podobném podílu škol (62,5 %) bylo sledováno a pravidelně vyhodnocováno klima třídy a vztahy mezi spolužáky, případně přijata účinná opatření.

Tabulka 27

Učitel sleduje pokroky žáka a hodnotí je s ohledem na individuální pokroky (dosažení předem definovaných cílů)

Oblasti	Podíl škol v %
Učitel sleduje pokroky žáka, využívá k tomu portfolia, individuální vzdělávací plán, vyrovnávací plán apod.	52,1
Při hodnocení žáka s odlišným mateřským jazykem používá učitel formativní hodnocení	64,6
Učitel o pokrocích pravidelně informuje žáka i jeho zákonné zástupce	81,3

Ke sledování pokroků žáků s odlišným mateřským jazykem ve výuce využívají pedagogové kromě individuálních vzdělávacích plánů a vyrovnávacích plánů také portfolia a další hodnotící nástroje. Tyto nástroje využívali učitelé pouze v polovině navštívených škol. Formativní hodnocení žáků s odlišným mateřským jazykem bylo využíváno v necelých dvou třetinách navštívených škol. Žáci i zákonní zástupci byli o pokrocích pravidelně informováni v 81,3 % navštívených škol.

V případě, že žák s odlišným mateřským jazykem nějakým způsobem ve výuce selhával, zjišťovali pedagogové ve většině škol příčinu tohoto selhávání (porozumění žáka instrukcím, porozumění úkolům, porozumění slovní zásobě) a současně hledali vhodné způsoby výuky, které odpovídají potřebám žáků a umožňují jejich úspěšné zapojení.

Pedagogové, kteří jsou zvyklí aktivně zapojovat žáky do výuky, diferencovat úkoly a cíle a pravidelně monitorovat pokroky žáků, většinou při zapojování žáků s odlišným mateř-